

פעילות פרלמנטרית בעת התפרצות נגיף הקורונה -

מידע ראשוני

סקירה זו נכתבה לבקשת חברי הכנסת ניצן הורוביץ ועופר כסיף, והיא כוללת מידע ראשוני על האופן בו פרלמנטים אחרים, ובפרט באירופה, מנהלים את עבודתם נוכח התפרצות נגיף הקורונה. המידע בסקירה מבוסס, ברובו, על תשובות שהתקבלו מנציגי פרלמנטים במדינות שונות על בקשת מידע שהפנה מרכז המחקר והמידע באמצעות ארגון ה-ECPRD.¹ המידע לגבי מספר החולים בכל מדינה מתבסס על נתוני ארגון הבריאות העולמי, נכון ל-17 במרס (המועד בו שלחנו את בקשת המידע).² המידע מתוקנן ביחס לגודל האוכלוסייה (מספר חולים למיליון תושבים). נתוני האוכלוסייה נלקחו מתוך ה-CIA World Factbook.³

טרם הצגת המצב בפרלמנטים האחרים שנבדקו, יש לתת את הדעת לכמה הסתייגויות לגבי המידע המוצג, ולגבי השוואה בין ישראל ובין המדינות האחרות: בראשית הדברים יצוין, כי סטטוס התפרצות הנגיף במדינות השונות הוא דינמי, ומדינות משנות את ההנחיות ואת ההוראות בהתאם להתפתחויות בשטח. בהתאם, גם ההנחיות והכללים לעניין עבודת הפרלמנט עשויים להשתנות בתדירות גבוהה. לכן, המידע הכלול במסמך זה נכון למועד בו התקבל מכל אחת מהמדינות. ככל שיתקבל מידע נוסף, ובפרט לגבי שינויים במדיניות הנקטת, מרכז המחקר והמידע של הכנסת יפרסם עדכונים לסקירה זו. **המצב המשטרי בישראל בימים אלו הוא חריג וייחודי;** בעוד שבמדינות אחרות השאלה הנבחנת היא האם וכיצד הפעילות הפרלמנטרית נמשכת, בישראל השאלה היא למעשה כיצד מניעים את פעילות הכנסת במצב הנוכחי, בו לא הושבעה עדיין ממשלה ולא הוקמו ועדות בכנסת. לצד זאת, ישראל מתנהלת כעת ללא תקציב מדינה מאושר, במצב בו חלק מהצעדים שהממשלה נוקטת מצריכים הוצאות תקציביות לא-צפויות נרחבות. סקירה זו לא תתייחס למצב החוקי והפרלמנטרי בישראל ולאמצעים שננקטו בה, אך יש לזכור כי כאמור, המצב בישראל בכלל, ובכנסת בפרט, הוא ייחודי בעת הזאת.

¹ ה-ECPRD (European Centre for Parliamentary Research and Documentation) הוא ארגון הפועל בחסות הפרלמנטים של האיחוד האירופי ושל מועצת אירופה; הוא משמש פורום לשיתוף פעולה ולהחלפת מידע בין כ-70 פרלמנטים המצויים בקרוב ל-50 מדינות חברות ובכמה מדינות משקיפות (ובהן ישראל) וכן פרלמנטים בין-לאומיים.

המידע התקבל בתשובה לבקשות מידע מספר 4333 ו-4350 של הפרלמנט בפולין מ-26 בפברואר ומ-13 במרס 2020 בהתאמה; מספר 4346 של הפרלמנט של סלובניה מ-12 במרס 2020; מספר 4354 של הכנסת מ-17 במרס 2020.

² קישור WHO

³ קישור CIA

ישנם הבדלים בחלוקת הסמכות והאחריות בין הממשלה ובין הפרלמנט במדינות השונות, ובפרט במידה בה הממשלה העצמאית לנקוט צעדים שונים ללא אישור של הפרלמנט. הדבר מתייחס גם להגבלות שונות המוטלות על האוכלוסייה ועל המשק, וגם לכלי סיוע שונים שהמדינה נותנת לתושבים ולעסקים, נוכח הגבלות אלו. כך לדוגמה, בחלק מהמדינות הפרלמנט מאשר חבילות של סיוע לאוכלוסייה, והגדלת התקציב העומד לרשות הממשלה לביצוע הצעדים השונים.

נוסף על כך, קיימים **הבדלים ניכרים בפעילותם של פרלמנטרים במדינות שונות, גם בשגרה**. כך למשל, יש שונות בלוח השנה הפרלמנטרי: בחלק המדינות הפרלמנט אינו מתכנס מדי שבוע, ולכן ממילא בחלק מהשבועות בתקופה הנוכחית לא תוכננה בו פעילות; ויש שונות בהתנהלות השוטפת במליאה ובוועדות בכל הנוגע לסדרי דיון וסדרי הצבעה. כמובן שהבדלים אלה משפיעים על ההיערכות הנדרשת מפרלמנטים בעתות חירום.

עוד יש הבדלים בין המדינות בכל הנוגע להגבלות ולהנחיות הכלליות בעניין התנהלות המשק והתושבים בעת הנוכחית. הבדלים אלו עשויים להשפיע גם כן על המשך עבודת הפרלמנט.

נוכח לוח הזמנים הקצר לכתיבת המסמך, אין באפשרותנו להתייחס לכלל ההיבטים הללו בכל המדינות שנבחנו. המדינות מסודרות לפי סדר הא"ב.

1. אסטוניה⁴

(205 חולים נכון ל-17 במרס, 170.8 חולים למיליון איש)

ב-12 במרס הכריזה ממשלת אסטוניה על מצב חירום עד ל-1 במאי, בשל התפרצות הנגיף. עד למועד פקיעת הצו, הפרלמנט יעסוק רק בנושאים דחופים. "מועצת הזקנים" (Council of Elders) של הפרלמנט, המורכבת מנציגי הסיעות, ומהנהלה (board) שלו, הציעה לפרלמנט לבצע התאמות מסוימות בסדר היום הפרלמנטרי.⁵

ב-26 במרס אמור הפרלמנט לבחור את ההנהלה שלו: ההנהלה מורכבת מיו"ר ושני סגנים, והיא למעשה מנהלת את העבודה הפרלמנטרית. בשיטה הנהוגה באסטוניה, הנהלת הפרלמנט נבחרת אחת לשנה, בהצבעה חשאית של חברי הפרלמנט.⁶ למרות מצב החירום, בחירת הנהלת הפרלמנט תתקיים במועד הקבוע לה, אולם היא תיערך באופן שיצמצם ככל הניתן את המגע בין חברי הפרלמנט.

ועדות הפרלמנט ייקיימו דיונים רק בימי שני, ורק אם הדבר נדרש – בצורה תכופה יותר. מוזמנים חיפויים יורשו להשתתף בדיונים, אולם ככל הניתן – רצוי כי השתתפות תיעשה מרחוק, באמצעים אלקטרוניים (video bridge).

ב-16 במרס ועדת התקנון של הפרלמנט דנה בנושא של קיום ישיבות הוועדות מרחוק (telework) במהלך מצב החירום. הוועדה קבעה פה אחד, כי החקיקה והתקנון מאפשרים לעשות כן – ניתן לפרש את ההוראות הקיימות

⁴ תשובת הפרלמנט של אסטוניה על בקשת ECPRD מספר 4354; 18 במרס 2020.

⁵ ובכלל זה לכנס את המליאה רק בימי שני, שעת שאלות בימי רביעי.

⁶ למידע נוסף ראו באתר הפרלמנט של אסטוניה בקישור Board of the Riigikogu, תאריך כניסה: 18 במרס 2020.

באופן שמאפשר קיום הישיבות מרחוק, כל עוד מבטיחים את קיום כל התנאים להשתתפות בישיבות, כגון היכולת להעיר הערות, לשאול שאלות ולהצביע. זאת, כדי להבטיח את המשך עבודת הוועדות, גם אם בתצורה אחרת. יצוין, כי הוועדות כבר קיימו עבודה מרחוק בעבר, אולם בצורה מצומצמת יותר: עבור חברי פרלמנט בודדים או אורחים של הוועדות. זאת הפעם הראשונה שהפרלמנט עושה שימוש בצורת עבודה זו באופן גורף. לדברי נציג הפרלמנט, אין דחיפות לשנות את תקנון הפרלמנט, אך כאשר מצב החירום ייגמר – ועדת התקנון בוודאי תבחן את התקנון ותתקן את התיקונים הנדרשים כדי להביא ליתר בהירות משפטית.

2. גרמניה (הבונדסראט – הבית העליון)⁷

(6,012 חולים נכון ל-17 במרס, 75 חולים למיליון איש)

ישיבת המליאה הבאה של הבונדסראט (הבית העליון), שנקבעה ל-3 באפריל, צפויה להתקיים כמתוכנן. הוחלט שלא לקיים ישיבות פיזיות של הוועדות אם הדבר אינו נדרש. כל החלטות הוועדה יכולות להתקבל בצורה אלקטרונית או בכתב.⁸ יצוין, כי הנוהל של העברת התייחסויות בכתב בענייני ועדות אינו ייחודי להתמודדות עם התפרצות הנגיף. מדובר בנוהל המוסדר בתקנון הפרלמנט, ומשמש במקרים דחופים או בהליכים בהם אין מחלוקת. במליאה נדרשת נוכחות פיזית של לפחות חבר אחד מכל אחת מהמדינות הפדרליות (Länder) לצורך הצבעה.

לעניין עובדי הפרלמנט, עובדים רבים ככל הניתן עברו לעבוד מהבית. עבודה מהבית התאפשרה עוד טרם האירוע הנוכחי, אולם האפשרות הורחבה כעת. רוב המחלקות חילקו את העובדים הנדרשים להיות פיזית בתוך הבניין לעבודה בשתי משמרות, כך שאם באחת המשמרות ימצא עובד שנדבק בנגיף – העובדים של המשמרת השנייה יוכלו להמשיך לעבוד. כמו כן, היה ניוד של עובדים ליחידות להן נדרש סיוע דחוף.

3. דנמרק⁹

(960 חולים נכון ל-17 במרס. 163 חולים למיליון איש).

ב-12 במרס, ועדת התקנון של הפרלמנט (The Standing Orders Committee) דנה בשאלת ההתאמות שהפרלמנט נדרש להן נוכח הצעדים מרחיקי הלכת (כך בתשובה) עליהם החליט ראש הממשלה יום קודם לכן.¹⁰ **הוועדה קיבלה החלטה להמשיך את פעילות הפרלמנט.** יו"ר הפרלמנט נימק את ההחלטה כך: המשך מילוי

⁷ תשובות נציג הבונדסראט לבקשת ECPRD מספר 4354; 18 במרס 2020.

⁸ גם בשגרה קיים מנגנון של פעילות הוועדות בכתב, כאשר נציג מכל אחת מהמדינות הפדרליות (Länder) שולח את התייחסותו בכתב לנושא הנדון למזכירות הוועדה. מזכירות הוועדה מסדרת את הדברים באופן שמאפשר להצביע עליהם וכל נציג שולח את הצבעתו בדוא"ל ואם יש רוב להצעה מסוימת היא תועבר למליאת הבונדסראט.

⁹ תשובת נציג הפרלמנט של דנמרק לבקשת ECPRD מספר 4354; 18 במרס 2020.

¹⁰ בין יתר הצעדים עליהם הוחלט: סגירת מוסדות החינוך וגני הילדים החל מה-13 למרס למשך שבועיים; סגירת פעילויות תרבות ופנאי והגבלות על התקהלות מעל 100 איש. עוד הוחלט, כי עובדי המגזר הציבורי שאינם חיוניים יישלחו לביתם למשך שבועיים. במידה וניתן – יבצעו את עבודתם מהבית. ראו אתר משטרת דנמרק בקישור: [New measures against covid 19](https://www.police.dk/News/2020-03-18-New-measures-against-covid-19), כניסה בתאריך 18 במרס 2020.

התפקידים החיוניים של הפרלמנט הוא קריטי עבור החברה בדנמרק, כדי לאפשר חקיקה. לפרלמנט יש חובה להבטיח דיון ואימוץ של הצעות דחופות. בין היתר, נדרשת חקיקה שתאפשר לממשלה את הבסיס החוקי לנקוט צעדים להתמודדות עם המשבר הנוכחי.

המשמעות היא שהפרלמנט הדני משיך בפעילויות הקריטיות שלו, אך פעולות אחרות יופסקו לעת עתה, כלומר - דחייה של דיונים בהצעות לא חיוניות או בהחלטות של הפרלמנט, ודחיית תהליכי היועצות בוועדות (בהם שרים מגיעים לוועדה כדי להשיב על שאלות). לצד זאת, כחלק מהפיקוח הפרלמנטרי על הממשלה, חברי הפרלמנט והוועדות יכולים להמשיך להפנות שאלות בכתב אל השרים.

מספר חברי הפרלמנט הנוכחים במליאה בעת דיונים דחופים בהצעות חוק הוגבל ל-95 (מתוך 170 חברי פרלמנט), תוך ייצוג פרופורציוני של כל סיעות הבית. יצוין, כי בפרלמנט הדני נדרש קוורום של 90 חברים כדי לאשר חוק (כלומר, צמצום מספר הנוכחים במליאה אינו פוגע בחובת הקוורום). חברי הפרלמנט אינם יושבים במקומות הקבועים שלהם, אלא מפוזרים על פני אולם המליאה תוך שמירה על מרחק של כמה מטרים בין אחד לשני. לא נעשה שימוש במערכת ההצבעה הממוחשבת, אלא ההצבעה נעשית בצורה שמית - כל אחד קם במקומו ומצביע. בעת ההצבעה לא נוכחים במליאה עובדים של הפרלמנט, אלא ספירת הקולות מבוצעת על-ידי נציגים של שתי סיעות (סיעה אחת שייכת למחנה התומך בממשלה והשנייה מהאופוזיציה).

ישיבות ועדה חיוניות מתקיימות באחד המתחמים הגדולים שיש בבניין הפרלמנט, במקום בו המשתתפים יכולים לשמור על מרחק אלה מאלה. כל הישיבות והשימועים בהשתתפות גורמים חיצוניים מבוטלים, וכך גם פעילויות כמו ביקורים בפרלמנט וכיוצא בזאת.

בדברי נציג הפרלמנט הודגש, כי הפרלמנט נוקט את כל הצעדים הנדרשים על מנת לאפשר לו להמשיך לעסוק בפעילות החקיקה, שהיא בעדיפות עליונה. עוד צוין, כי נמשכים משאים ומתנים בין הממשלה ובין הפרלמנט בנושאים שונים, כמו אקלים, אבל באמצעים בטוחים כמו טלפון, שיחות וידאו ודואר אלקטרוני.

4. ליטא¹¹

(17 חולים נכון ל-17 במרס. 6.3 חולים למיליון איש)

ישיבות מליאת הפרלמנט הושעו עד ל-7 באפריל. ישיבות ועדות בנושאים דחופים מתקיימות.

תיקון לחוק המסדיר את פעולת הפרלמנט, שהתקבל בעקבות התפרצות הנגיף, מאפשר לוועדות לקיים את דיוניהן מרחוק, באמצעים טכנולוגיים. עוד טרם התיקון הנ"ל לחוק, הנהלת הפרלמנט הליטאי (המורכבת מיו"ר הפרלמנט, סגני היו"ר ויו"ר האופוזיציה), שהיא הגוף הקובע את סדר היום הפרלמנטרי, החליטה כי ישיבותיה שלה עצמה יתנהלו גם כן מרחוק.

¹¹ תשובת נציג הפרלמנט של ליטא לבקשת ECPRD 4354; 18 במרס 2020.

5. נורבגיה¹²

(1,169 חולים נכון ל-17 במרס. 212.5 חולים למיליון איש).

ב-12 במרס נשיאות הפרלמנט החליטה לצמצם בצורה פרופורציונית את מספר חברי הפרלמנט הנוכחים במליאה בעת דיונים והצבעות, מ-169 ל-87 חברים, אשר מייצגים באופן יחסי את הסיעות בבית; כל סיעה בוחרת את נציגיה שישתתפו בדיונים. החלטה זו תקפה עד סוף אפריל.

במהלך החודשים מרס ואפריל הפרלמנט יעסוק רק בנושאים בהם נדרשת החלטתו הדחופה. נשיאות הפרלמנט היא הגורם האמון על קבלת החלטה מה יהיו הנושאים הללו, לאחר התייעצות עם מנהיגי כלל סיעות הבית. **דיוני הוועדות יתנהלו בכתב¹³ או באמצעות וידאו-קונפרנס (VC), באופן שמאפשר גם לחברי ועדה אשר נמצאים בבידוד להשתתף בדיון ולהצביע. מנגד, במליאה נדרשת נוכחות פיזית על מנת להשתתף בדיון ולהצביע (אולם, כאמור, מספר חברי הפרלמנט המשתתפים בדיוני המליאה צומצם בעת הנוכחית).**

כל נסיעות הוועדות בתוך המדינה הושעו, וכל הנסיעות הבינ"ל בוטלו.

הפרלמנט מעודד את כל העובדים אשר יכולים לעבוד באמצעים דיגיטליים – לעשות כן. ניתן לארגן ישיבות של ועדות הפרלמנט באמצעות VC, או באמצעות הליכים בכתב.

6. סלובניה¹⁴

(253 חולים נכון ל-17 במרס. 120 חולים למיליון איש)

6.1 הבית התחתון (National Assembly)

ב-6 במרס הוחלט לצמצם בפעילות שאינה קשורה להכנת ישיבות הפרלמנט, וכן לצמצם את מספר המוזמנים לישיבות בפרלמנט (לדוגמה, לאפשר נוכחות של נציג אחד בלבד מכל גוף רלבנטי). ההחלטה התקבלה בהסכמה בין יו"ר הפרלמנט לבין יושבי ראש הסיעות החברות בבית (heads of the deputy groups).

ב-16 במרס החליט ה- council of president של הפרלמנט (גוף המקביל לנשיאות הכנסת), כי במרס ובאפריל הפרלמנט יקיים רק ישיבות שלא מן המניין (extraordinary). שאר הנושאים יידחו לחודש מאי. הפרלמנט יקיים ישיבה חריגה/שלא מן המניין כזו ב-18 במרס.

הפרלמנט בוחן כיום בצורה אינטנסיבית קיום ישיבות ועדות באמצעות VC.

החל מ-16 במרס, חלק ניכר מעובדי הפרלמנט עובדים מהבית. יוצאים מן הכלל לעניין זה הם צוות כוננים (on-call) ועובדים הנדרשים לצורך קיום הפעילות הסדירה של הפרלמנט. הספרייה מאפשרת לקבל חומרים בהזמנה מראש

¹² תשובות נציג הפרלמנט של נורבגיה לבקשת ECPRD מספר 4333; 17 במרס 2020.

¹³ מדובר בפרוצדורה הקיימת גם בשגרה על פי התקנון, במסגרתה כל מי שרוצה להביע את עמדתו בדיון הוועדה שולח אותה בכתב.

¹⁴ תשובת נציגות הפרלמנט של סלובניה לבקשת ECPRD מספר 4354; 17 במרס 2020.

– באמצעות הטלפון או באופן מקוון. האפשרות לעבוד מהבית מבוססת על חוקי העבודה במדינה, ועל הנחיה של מנכ"ל הפרלמנט לעבוד מהבית בנסיבות חריגות.

6.2 הבית העליון (National Council)

החל מה-16 במרס כל פעילות הפרלמנט נדחית, בהתאם להחלטה של נשיא הבית. ממועד זה, מרבית עובדי הפרלמנט עובדים מהבית, למעט אלה שנוכחותם נדרשת לצורך המשך תפעול העבודה.

7. פינלנד¹⁵

(272 חולים נכון ל-17 במרס. 48.5 חולים למיליון איש)

הפעילות הפרלמנטרית בפינלנד נמשכת. יו"ר הפרלמנט רשאי לקבל החלטות לגבי השפעת הנגיף על העבודה הפרלמנטרית (למשל: הפסקת עבודת ועדה פרלמנטרית), והוא גם מעריך את ההשפעה של הנגיף על עבודת המליאה. החלטות היו"ר מאושרת על-ידי הנשיאות (Speaker's Council); גוף המורכב מיו"ר הפרלמנט, סגני היו"ר, ויושבי ראש הוועדות, ואחראי על סדר היום הפרלמנטרי) ועל-ידי יושבי הראש של הסיעות. מזכירות הוועדות בנתה סדר יום מצומצם במסגרתו יופחת מספר ישיבות הוועדות, אך כל הישיבות ההכרחיות של הוועדות מתקיימות. דיונים שבהם מעורבים מומחים מתקיימים בגישה מרחוק או באמצעות מידע כתוב שמעבירים המשתתפים. כל הנסיעות של הוועדות מושעות.

אין התאמות נוספות בישיבות המליאה או הוועדות, ואין הצבעה מרחוק.

יודגש כי גם בשגרה על-פי חוקת פינלנד, יו"ר הפרלמנט הוא זה אשר מחליט על כינוס המליאה וקובע את סדר היום בה; הנשיאות (Speaker's Council) אחראית על ניהול עבודת הפרלמנט, לרבות הוועדות, ועל הפרוצדורות לקיום עבודה זו.

8. צרפת

(6,573 חולים נכון ל-17 במרס. 104.6 חולים למיליון איש)

8.1 בית הנבחרים (Assemblée Nationale)¹⁶

האסיפה הלאומית בצרפת (הבית התחתון בפרלמנט) הפסיקה את עבודתה למשך שבועיים, לא בגלל התפרצות הנגיף, אלא בשל הבחירות לרשויות המקומיות.¹⁷ היא צפויה לחזור לעבודתה ביום חמישי, 19 במרס 2020, במסגרת ישיבה שהוקדמה מה-23 במרס.

השינויים בעבודה הפרלמנטרית על רקע התפרצות נגיף הקורונה התחילו ב-3 במרס ומתעדכנים מעת לעת. עד כה הם התמקדו בנקודות הבאות:

¹⁵ תשובת נציגת הפרלמנט של פינלנד לבקשת ECPRD מספר 4354; 17 במרס 2020.

¹⁶ תשובות נציג האסיפה הלאומית של צרפת לבקשת ECPRD מספר 4354; 18 במרס 2020.

¹⁷ בתקופות בחירות האסיפה הלאומית אינה יושבת כדי לאפשר התנהלות מיטבית של הבחירות.

- איסור על נסיעות של חברי פרלמנט לחו"ל וקבלות פנים של משלחות זרות.
- איסור על ארגון פגישות או ביקורים עם אנשים חיצוניים.
- סגירת הגישה לספרייה, לארכיון ולשירותים האדמיניסטרטיביים הניתנים לחברי הפרלמנט.
- סגירת המזנונים בבניין הפרלמנט.

ב-19 במרס צפוי להתקיים מושב פומבי של מליאת הפרלמנט, שיכלול שאלות לממשלה על נושאים אקטואליים. **ישיבה זו תתקיים בנוכחות מספר מצומצם של חברי פרלמנט:** בישיבה יהיו נוכחים במליאה שלושה נציגים (שני נציגי הסיעה ויו"ר הסיעה) מכל אחת משמונה הסיעות הפרלמנטריות (כלומר, 24 חברי פרלמנט, כאשר בפרלמנט יש 577 חברים) נוסף על יו"ר האסיפה.¹⁸ מגבלה זו על מספר חברי הפרלמנט אמורה לאפשר שמירה על מרחק בטיחות של מטר אחד בין הנוכחים.

הנשיאות (La conférence des présidents) קבעה את סדר היום לישיבה, שיכלול את הנושאים האלה:

- דיון בהצעת חוק לתיקון התקציב והצבעה עליו – על הפרלמנט להתאים את התקציב, שאומץ לפני מספר שבועות, כדי לאשר את ההוצאות הנוספות שנדרשות נוכח התפרצות נגיף הקורונה.
- דחיית הסבב השני של הבחירות לרשויות המקומיות.

בנוסף, **תתקיים ישיבה שבועית של המליאה לצורך שאלות לממשלה – בכך, האסיפה הלאומית תמשיך לבצע את משימתה לפקח על הממשלה כפי שנקבע בסעיף 24 לחוקה.** נוכחותם של שרים תצומצם על-פי נושא הדיון שייקבע מראש.

הפחתה של מספר חברי הפרלמנט תחול גם על ישיבות ועדה – כך שיוכלו להשתתף שני חברי פרלמנט לכל סיעה, בנוסף ליו"ר הסיעה או לנציגו (כלומר 24 חברי פרלמנט סך הכול, כאשר בשגרה יכולים לכהן בכל אחת מוועדות האסיפה הלאומית עד 73 חברים).

ככלל, סדר היום הפרלמנטרי במליאה ובוועדות צומצם לנושאים הרלוונטיים להתמודדות עם התפרצות הנגיף.

עובדי פרלמנט שנוכחותם הפיזית אינה נדרשת בפרלמנט יעבדו מהבית.

לדברי נציג האסיפה הלאומית מדובר באמצעים שננקטו לראשונה נוכח המצב יוצא הדופן, אך לא נדרשו שינויים בחקיקה או בתקנון לצורך נקיטת האמצעים האמורים והם התקבלו בהסכמה בין סיעות הבית.

יצוין, **כי באסיפה הלאומית אין אפשרות של הצבעה מרחוק, אך יש אפשרות לכל חבר פרלמנט להצביע עבור חבר פרלמנט אחד אחר על סמך יפוי כוח** (single voting delegation).¹⁹

¹⁸ לדברי נציג האסיפה הלאומית, יותר מעשרה חברי פרלמנט כבר נדבקו בנגיף.

¹⁹ תשובת נציג האסיפה הלאומית של צרפת לבקשת ECPRD 4346; 16 במרס 2020.

8.2 הסנאט²⁰

בשבוע שעבר גם הסנאט היה בפגרה לרגל הסיבוב הראשון של הבחירות לרשויות המקומיות.

השבוע תתכנס מליאת הסנאט כדי לאמץ הצעת חוק שהגישה הממשלה לנקיטת אמצעי חירום למאבק בהתפרצות נגיף הקורונה ולתת תוקף חוקי למדיניות לתמיכה כלכלית וחברתית שקבע הנשיא. הוועדה לענייני חוקה מתכנסת היום (18 במרס) לדיון בהצעת החוק. גם זמן השאלות במליאה יתקיים מדי שבוע לאורך זמן ההסגר של האוכלוסייה.

לדברי נציג הסנאט, הדיונים שמתקיימים הם רק דיונים דחופים שאינם סובלים דיחוי, בעיקר סביב ההתמודדות עם התפרצות הנגיף. נעשה שימוש באולם המליאה ובחדרי הוועדות הרגילים, שכן בסנאט אין בשגרה שימוש בהצבעה מרחוק ולא הופעל מנגנון כזה עדיין.

מנגד, קיים בשגרה מנגנון להצבעה על-פי יפוי כוח (délégation de vote) ובמסגרתו:

- במליאה – חבר סנאט אחד רשאי להצביע עבור כל חברי סיעתו, גם אלה שנעדרים מהבניין, בהסכמת יו"ר הסיעה;
- בוועדות – כל חבר סנאט רשאי לקבל יפוי כוח להצבעה מחבר סנאט אחד אחר ולהצביע עבור שניהם. באופן זה אפשר להגביל את מספר הנוכחים בישיבות המליאה והוועדות מבלי שהדבר יפגע בתוצאות ההצבעה. לצד האמור לעיל, כל הביקורים, הכנסים וקבלות הפנים בסנאט הושעו. עובדי הסנאט שאינם חיוניים ועובדיהם של חברי הסנאט נשארים בבית ויכולים לעבוד מהבית, במקרה הצורך. כל האמצעים שננקטו עד כה הם בהתאם להוראות התקנון, כאשר השימוש בהצבעה על-פי יפוי כוח הוא אמצעי שגרתי ונפוץ בסנאט. ההחלטות התקבלו על-ידי נשיאות הסנאט על-פי התקנון ובהסכמת כל הסיעות בבית. לדברי נציג הסנאט, אין ציפייה לעימותים פוליטיים משמעותיים בתקופה זו לאור מצב החירום והצורך באחדות לאומית.

9. שבדיה

(1,059 חולים נכון ל-17 במרס. 103.8 חולים למיליון איש)

בעקבות התפרצות הנגיף, ראשי הסיעות הסכימו לשנות את צורת העבודה, כך שרק 55 חברי פרלמנט ישתתפו בהצבעות במליאה (במקום 349 חברי פרלמנט). כל חברי הפרלמנט שומרים על תפקידם, אולם צורת מילוי התפקיד משתנה. ההסכם בעניין זה חל בין ה-16 ל-30 במרס. במהלך תקופה זו, לא ניתן יהיה לעשות שימוש בקיזוזים (pairing). הסיעות אחראיות לדאוג לכך שחברי הפרלמנט המצביעים יהיו נוכחים.

²⁰ תשובת נציג הסנאט של צרפת לבקשת 4354 ECPRD; 18 במרס 2020.

הפחתת מספר חברי הפרלמנט לא דרש תיקון חקיקה או תקנון, שכן רוב ההצבעות במליאת הפרלמנט אינן דורשות קוורום. המספר 55 נבחר, שכן הוא מאפשר התפלגות דומה של הקולות לזו שיש בין כל 349 חברי הפרלמנט. באשר לפעילות הפרלמנטרית – ישיבות המליאה והוועדות מתקיימות. פעילויות בעלות חשיבות מופחתת וסמינרים בהשתתפות מוזמנים חיצוניים בוטלו. באשר לעובדים – מנכ"ל הפרלמנט המליץ לכל המועסקים בו (עובדי המדינה) המסוגלים לכך – לעבוד מהבית. מדובר בצעדים אשר לא ננקטו קודם לכן.